

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ І ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА

Костюк В. О., канд.екон.наук, доцент, Бабич А. О., магістр, Кандира М. С., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Необхідною умовою виконання планів виробництва продукції, зниження її собівартості, зростання прибутку, рівня рентабельності є повне і своєчасне забезпечення підприємства матеріальними ресурсами. Потреби підприємства в матеріальних ресурсах може бути задоволено екстенсивним шляхом (придбанням чи виготовленням більшої кількості матеріалів) або інтенсивним (економічним використанням наявних матеріальних ресурсів у процесі виробництва продукції). Перший шлях веде до зростання питомих матеріальних витрат на одиницю продукції, хоча її собівартість при цьому може і знизитися за рахунок збільшення обсягу виробництва продукції і зменшення частки постійних витрат. Другий шлях - забезпечення скорочення питомих матеріальних витрат і зниження собівартості одиниці продукції / 2 /.

У зв'язку з цим одним з найважливіших завдань кожного суб'єкта господарювання є підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів, оскільки саме матеріальні витрати в багатьох галузях становлять значну частину витрат виробництва продукції, від яких залежить величина прибутку, - основного джерела виробничого і соціального розвитку підприємства / 3 /.

Враховуючи вищезазначене, актуальне значення має аналітико – синтетичне дослідження абсолютного і відносного впливу матеріальних ресурсів і ефективності їх використання на зміну прибутку підприємства. Для вирішення цього питання, тобто визначення впливу окремих чинників на зміну прибутку підприємства, пропонується наступна економіко – статистична модель даного показника:

$$П = М \cdot Ц \cdot К \cdot У \cdot Р,$$

де П - прибуток підприємства;

М - величина витрат матеріалів на виробництво продукції;

Ц – ціна одиниці матеріалу;

К – коефіцієнт використання матеріалів (матеріаловіддача);

У – питома вага чистого доходу у загальному обсязі продукції;

Р – рівень рентабельності обороту (відношення величини прибутку до чистого доходу).

Для визначення впливу зазначених чинників на зміну прибутку рекомендується використати метод ланцюгових підстановок, суть якого полягає в послідовній заміні планової (базисної) величини кожного із взаємодіючих чинників фактичною і в порівнянні результатів, які послідовно отримують при кожній такій заміні. Спочатку роблять заміну кожного базового кількісного

показника на фактичний, а потім кожного базового якісного показника на ту же фактичну його величину /1,2,3/.

Наведена вище економіко – статистична модель прибутку для чинникового аналізу цього показника дає можливість розкласти його на окремі складові частини, визначити структуру такого впливу, значно підвищити рівень якості аналітичної роботи на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Костюк В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства: підручник / В. О. Костюк; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 233 с.
2. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник / Г. В. Савицька. – Київ: Знання, 2004. – 2004. – 654 с.
3. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства: навч. посібник / Н. В. Тарасенко. – Київ: Алерта, 2003. – 485 с.

ДО ПИТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ І ЧИННИКОВОГО АНАЛІЗУ ЧИСТОЇ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Костюк В. О., канд. екон. наук, доцент, Соколов Д. В., ст. виклад., Балакірєва А. С., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

На сучасному етапі розвитку підприємств в умовах трансформації економіки України великого значення набуває система заходів, направлених на удосконалення господарського механізму та покращення управління. Потреба постійного удосконалення управління на основі впровадження досягнень науки висуває на перший план завдання організації глибокого і систематичного аналізу фінансово – виробничої діяльності суб'єктів господарювання. Роль його полягає в тому, що він лежить в основі розробки тактики і стратегії розвитку підприємства, виконує функцію контролю за ходом їх виконання, є ефективним засобом виявлення внутрішньовиробничих резервів, здійснює важливу функцію в оперативному менеджменті того чи іншого підприємства. Без цього неможливо дійово, по – науковому керувати підприємством, досягти високих результатів .

У зв'язку з цим при дослідженні фінансово – господарської діяльності підприємства важливу роль і значення мають питання моделювання і чинникового аналізу його узагальнюючих результативних показників, зокрема рівня чистої рентабельності активів, найважливішого оціночного показника, де фокусуються результати всіх напрямків діяльності будь – якого підприємства .

Враховуючи це, пропонується при чинниковому аналізі рівня чистої рентабельності активів підприємства використовувати наступну детерміновану мультиплікативну модель цього показника , що являє собою добуток таких чинників:

$$P = K B П Д ,$$